

боротьби із захворюванням на СНІД при Президенті України.

Г.Х. Мацука має п'ять урядових нагород, є заслуженим діячем науки і техніки України, лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки за сукупність робіт

із вивчення структури та функцій тРНК тварин.

Наукова громадськість, колеги й учні щиро вітають Геннадія Харлампійовича, бажають здоров'я, творчої наснаги та багатьох років плідної праці в ім'я науки.

## 70-річчя академіка НАН України С.А. АНДРОНАТІ

19 вересня виповнилося 70 років видатному хіміку академікові НАН України Сергію Андрійовичу Андронаті.

С.А. Андронаті народився 1940 року в Одесі в родині службовця. У 1964 р. з відзнакою закінчив хімічний факультет Одеського державного університету ім. І.І. Мечникова. Там на кафедрі органічної хімії він навчався в аспірантурі, а після військової служби працював, подолавши шлях від інженера до заступника декана. У 1970 р. Сергій Андрійович захистив кандидатську, а в 1976 р. — докторську дисертації.

Від 1972 р. трудова діяльність С.А. Андронаті пов'язана з Фізико-хімічним інститутом АН УРСР (нинішнім ФХІ ім. О.В. Богатського НАН України). Він працював старшим науковим співробітником, завідувачем відділу, заступником директора з наукової роботи, а з 1984 р. директором. Крім цього, Сергій Андрійович — член Президії НАН України, Голова Південного наукового центру НАН України і МОН України й Координаційної ради відділення хімії НАН України з проблеми «Наукові основи створення лікарських препаратів». Від 1998 р. він очолює кафедру фармацевтичної хімії Одеського університету й Хіміко-фармацевтичний навчально-нау-

ково-виробничий комплекс НАН України і МОН України.

Основні напрями досліджень ученого — біоорганічна й медична хімія: розроблення методів синтезу біологічно активних сполук, встановлення їхніх структури, конформацій, хімічних, фізичних, фізико-хімічних, фармакологічних властивостей, молекулярних механізмів дії, зв'язку «структура–механізм дії–активність», молекулярний дизайн потенційно біологічно активних сполук, їх синтез.

Разом зі співробітниками С.А. Андронаті створив методи синтезу нових похідних хіназоліну, 1,4-бенздіазепіну, 1,3,4-бензтриазепіну, 1,5-бенздіазоцину, 1,4,5-бензтриазоцину. Вперше отримано 1,6-бенздіазоніни, каркасні похідні 1,4-бенздіазепінів, низку різноманітних макрогетероциклічних систем, поліядерні карбо- й гетероциклічні сполуки. Встановлено зв'язок між структурою, конформаціями, фізичними, хімічними, фізико-хімічними та фармакологічними властивостями різноманітних похідних піримідину, хіназоліну, 1,4-бенздіазепіну, 1,5-бенздіазоцину, азотистих макрогетероциклів, поліядерних гетероциклічних систем, олігопептидів, пептидоміметиків, флуорену, антрацену й інших сполук. Досліджено

проблеми тонкої будови, стереохімії, стереодинаміки речовин. Установлено структуру асоціатів молекул 1,4-бенздіазепінів. Знайдено кореляції спектральних властивостей, полярності, основності, ліпофільності з фізико-хімічними константами, які характеризують електронну природу та стеричні особливості замісників.

Вивчення властивостей і механізмів дії нових антигіпоксантів й актопротекторів, спрямовані на створення засобів для лікування різних захворювань, що супроводжуються гіпоксичними станами, — травматичного шоку, інфаркту, пневмонії, лепри, — привели до відкриття нового класу таких засобів — похідних піримідину. Препарат цього ряду ізотіорбамін успішно пройшов клінічні дослідження. Важливе значення мають дослідження зі створення стимуляторів неспецифічного імунітету організму — принципово нових засобів для лікування онкологічних захворювань та гострих вірусних інфекцій. В останні роки С.А. Андронаті та його співробітники проводять дослідження в галузі антитромботичних засобів. Отримано пептидоміметики, що мають високу антитромботичну активність, встановлено механізм їхньої дії.

Сергій Андрійович створив в Одесі наукову школу в ділянці біоорганічної й медичної хімії. У співпраці з фармакологами її вченими було створено високоефективні ліки: перший оральний індуктор інтерферону з протівірусними властивостями «Аміксин», перший вітчизняний анксиолітичний, снотворний і протисудорожний засіб «Феназепам», анксиолітичний препарат денної дії «Гідазепам». Організовано їхнє виробництво, використання в медицині, експорт у країни СНД.

С.А. Андронаті — автор 5 монографій, більш як 400 наукових статей, має понад 100 патентів, а також авторських посвідчень на винаходи. Він був науковим консультантом 3 докторських і керівником 30 кандидатських дисертацій.

С.А. Андронаті — член редакційних колегій журналів «Доповіді Національної академії наук України», «Український хімічний журнал», «Наука і інновації», «Журнал органічної та фармацевтичної хімії», «Фармацевтичний вісник», «Вісник психіатрії та психофармакології», «Одеський медичний журнал».

За праці з хімії психотропних засобів учений був удостоєний Державної премії СРСР в області науки та техніки (1980), за дослідження макрогетероциклічних сполук — Державної премії України в галузі науки та техніки (1991). За цикл праць «Молекулярна структура та властивості біологічно активних ароматичних і гетероциклічних сполук» спільно з ученими Інституту прикладної фізики АН республіки Молдови Сергій Андрійович отримав премію президентів академій наук України, Білорусі і Молдови (1998).

Ювіляр нагороджений орденами «Знак Пошани» (1981), «Дружби народів» (1986), «За заслуги» III ступеня (2000), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2002), Почесною нагородою одеського міського голови ім. Г.Г. Маразлі (2003), відзнаками Голови Одеської обласної ради (2007), НАН України «За наукові досягнення» (2007), знаком «Ушинський К.Д.» Академії педагогічних наук України (2008). Він заслужений діяч науки і техніки УРСР (1990).

Наукова громадськість, колеги й учні щиро вітають Сергія Андрійовича з ювілеєм, зичать міцного здоров'я, творчої наснаги та нових досягнень.